

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Czajkowski (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi K. L.

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...)

na przewlekłość postępowania w sprawie III AUa (...) Sądu Apelacyjnego w (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 lipca 2019 r.

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik Skarżącego K. L. wniósł skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym domagając się stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie III AUa (...) nastąpiła przewlekłość postępowania oraz przyznania od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 20.000 zł. Ponadto wniósł o zwolnienie od opłaty sądowej.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że postępowanie, którego dotyczy ten środek zaskarżenia toczy się po wniesieniu przez Skarżącego apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 28 lutego 2018 r. (IV U (...)).

W ocenie Skarżącego, w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) wystąpiła nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu apelacji złożonej przez Skarżącego, w szczególności nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej. Wskazał On ponadto, że przedmiotem sprawy jest ustalenie prawa do emerytury,

sama sprawa nie jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym, a strona swoim zachowaniem nie przyczyniła się do powstania stanu przewlekłości.

W odpowiedzi na skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania uczestnik postępowania Skarb Państwa - Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75, dalej: s.p.p.n.z.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie zaś z brzmieniem art. 2 ust. 2 s.p.p.n.z., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, przyjmuje się, że po pierwsze - za przejaw naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uważa się, między innymi, wielomiesięczną bezczynność sądu polegającą na niewyznaczaniu rozprawy, także rozprawy apelacyjnej, zwłaszcza gdy nie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie; po drugie - przewlekłość postępowania zachodzi zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy wprowadzi je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do

zwłoki w rozpatrzeniu sprawy; po trzecie - wskazanie przez stronę okoliczności uzasadniających skargę na przewlekłość postępowania nie może polegać na zakwestionowaniu ogólnego trwania postępowania, lecz powinno wskazywać określone czynności procesowe, których sąd nie podjął lub podjął z nieuzasadnioną zwłoką, bądź też dokonał wadliwie; po czwarte - dokonując oceny, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, uwzględnia się, między innymi, charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania; po piąte - nie dochodzi do przewlekłości postępowania apelacyjnego, jeżeli rozprawa zostaje odroczone w celu przeprowadzenia dodatkowych dowodów, a ich zgromadzenie nie może nastąpić niezwłocznie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca

Przewodniczącego Wydziału z dnia 28 maja 2019 r. został ustalony trzyosobowy skład orzekający. Z kolei zarządzeniem z dnia 29 maja 2019 r. został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej na dzień 22 sierpnia 2019 r.

2017 r., III SPP 28/17, LEX nr 2332310 i z dnia 12 lipca 2017 r., III SPP 31/17, LEX nr 2332312, i powołane w nim orzeczenia).

Akta Sądu Okręgowego wraz z apelacją Skarżącego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w (...) w dniu 18 czerwca 2018 r. i w tym samym dniu zostały zarejestrowane pod sygnaturą III AUa (...).

Z analizy sprawy wynika, że w dniu 18 czerwca 2018 r. został wylosowany w trybie Systemu Losowego Przydziału Spraw sędzia referent K. S. Zarządzeniem Oznacza to, że w przedmiotowej sprawie rozprawa apelacyjna została wyznaczona jeszcze przed upływem dwunastu miesięcy od daty wpływu akt sprawy do sądu drugiej instancji. Jakkolwiek, termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono na dzień przypadający po upływie powyższego okresu, jednakże z tej przyczyny nie można uznać, aby w niniejszej sprawie doszło do naruszenia prawa Skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2019 r., I NSP 20/19, niepubl.).

Podkreślenia wymaga również okoliczność, że termin rozprawy w przedmiotowej sprawie został wyznaczony poza kolejnością wpływu spraw do

wydziału. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wskazuje się bowiem na rodzaje (kategorie) spraw cywilnych, które powinny być rozpoznane ze szczególną pilnością, a więc spraw, w których relatywnie krótszy okres beczynności sądu jest traktowany jako przewlekłość postępowania (por. wyrok ETPC z dnia 30 października 1998 r., skarga nr 28616/95 w sprawie Styranowski przeciwko Polsce, RJD 1998-VIII, s. 3376).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za przejaw naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uważa się wielomiesięczną (roczną) beczynność sądu polegającą na niewyznaczeniu rozprawy, także rozprawy apelacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121; z dnia 14 marca 2007 r., III SPP 3/07), jeśli nie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie. Nie jest to jednak sztywna cezurą czasowa dla oceny zgodności postępowania z konwencyjnymi, konstytucyjnymi i proceduralnymi dyrektywami osądzenia sprawy w rozsądnym terminie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., III SPP 56/14, niepubl.).

Na szczególny obowiązek zorganizowania systemu jurysdykcyjnego tak, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzygnięciu spraw sądowych w rozsądnych terminach, wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 8 marca 2005 r. (III SPP 34/05, OSNP 2005 nr 20, poz. 327). Stwierdził w nim, że jest to zwłaszcza konieczne przy rozstrzygnięciu spraw uznanych w wewnętrznym porządku prawnym za wymagające szczególnych procedur zapewniających sprawność i szybkość postępowań sądowych, do których zaliczają się sprawy z zakresu prawa pracy oraz ubezpieczeń społecznych, gdyż polegają one często na osądzaniu kwestii o życiowym znaczeniu dla zapewnienia bytu materialnego pracownikom lub ubezpieczonym.

Zasadniczo o nieuzasadnionej zwłoce można mówić wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jej wyjaśnienia, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, ale także charakter sprawy, zachowanie strony, a w szczególności strony, która zarzuca

przewlekłość postępowania. Ocena ta nie może być oderwana od obowiązku sądu rozpoznawania wszystkich wniesionych spraw bez nieuzasadnionej zwłoki, przy zachowaniu zasady rozpoznawania spraw według kolejności ich wpływu oraz uwzględnieniu przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach. Szybkość orzekania nie może bowiem stanowić przeszkody we właściwym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości. Ocena, czy wystąpiła przewlekłość postępowania, jest dokonywana na podstawie obiektywnych i ustawowych kryteriów w odniesieniu do realiów faktycznych i prawnych danej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2016 r., III SPP 52/16, niepubl.).

Według prezentowanego stanowiska, Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) nie posiada aktualnie możliwości zwiększenia obsady orzeczniczej Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ jest limitowany liczbą przyznanych etatów sędziowskich. Taka sytuacja uniemożliwiała więc w praktyce wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie, niezwłocznie po dniu jej wpływu do Sądu Apelacyjnego w (...).

Z tych przyczyn, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, orzeczono jak wyżej.